

Vlaanderen
is erfgoed

Opheffingsdossier

Huis in Lokeren

Monument

Agentschap
Onroerend
Erfgoed

Opheffingsdossier:

Huis, Lokeren, Stationsstraat 10 – monument (opheffing)

Onderwerp

Benaming: huis

Adres of ligging: Stationsstraat 10 in Lokeren

Dossier

Type dossier: opheffingsdossier (Gedeeltelijke opheffing)

Dossiernummer: 4.001/46014/108.1

Bescherming

Beschermd als: monument

Beschermingsbesluit: Besluit van de Vlaamse regering van 3 maart 1998

URI Besluitendatabank Onroerend Erfgoed:

<https://besluiten.onroenderfgoed.be/besluiten/3295>

Inventaris Onroerend Erfgoed

URI Inventaris Onroerend Erfgoed: <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/10111>

Samenvatting

Het gebouw Stationsstraat 10 werd in 1998 beschermd als monument en als stadsgezicht. Het gebouw heeft geen uitzonderlijk interieur waardoor de erfgoedwaarde zich beperkt tot de straatgevel. De gevel bleef slechts fragmentair bewaard en dient voornamelijk gelezen te worden in relatie tot de andere gevels in de Stationsstraat. De nog aanwezige erfgoedwaarden van de gevel worden binnen het stadsgezicht gevat. De bescherming wordt opgeheven omwille van het algemeen belang.

Datum

Datum: 28/08/2023

INHOUDSTAFEL

1.	Aanleiding tot opmaak van het dossier	4
2.	Beschrijvend gedeelte	4
2.1.	Ruimtelijke context.....	4
2.2.	Historiek van het beschermde goed	5
2.3.	Historiek van het beschermings- en beheerdossier	6
2.4.	Fysieke toestand van het onroerend goed	7
2.5.	Juridische toestand.....	7
2.5.1.	Adres en kadaster	7
2.5.2.	Onroerend erfgoed	7
2.5.3.	Omgeving	8
3.	Evaluerend gedeelte	8
3.1.	Evaluatie van de opheffing van de bescherming	8
3.2.	Registratie van de erfgoedwaarden die verloren gaan	11
3.3.	Motivering van de afbakening van de opheffing	11
3.3.1.	Monument.....	11
3.3.2.	Stadsgezicht.....	11
4.	Bronnen	12
5.	Bijlagen bij het inhoudelijk dossier	14
5.1.	Omgevingsplan	14
5.2.	Fotobijlage	14
5.3.	Documentatie	14

1. AANLEIDING TOT OPMAAK VAN HET DOSSIER

Dit is het inhoudelijk dossier bij het opheffingsbesluit van het huis Stationsstraat 10 in Lokeren. De opheffing van de bescherming kadert in de evaluatie van het beschermde erfgoedbestand, zoals ingeschreven in de Beleidsnota Onroerend Erfgoed (2019-2024) van minister Matthias Diependaele.

De bescherming van het huis werd onderzocht in het project 'snelle screening' (2021-2022). Deze snelle screening had als doel om op een termijn van anderhalf jaar die beschermingen te detecteren die vandaag overduidelijk niet meer aan de hedendaagse selectiecriteria voor bescherming voldoen. Met uitzondering van de stedenbouwkundige ensembles en het archeologisch en varend erfgoed, werd het volledige beschermde bestand gescreend.

Dit dossier betreft de volledige opheffing van de bescherming als monument van het huis Stationsstraat 10 in Lokeren. De bescherming als stadsgezicht van de *Stadskern Lokeren* blijft behouden en het huis wordt expliciet opgesomd in de vermelding van het stadsgezicht.

2. BESCHRIJVEND GEDEELTE

2.1. Ruimtelijke context

Het art-nouveauhuis waarvoor dit dossier wordt opgemaakt is gelegen in de Stationsstraat 10 in Lokeren. De straat vormt samen met de Koophandelstraat en de Prosper Thuysbaertlaan een stedenbouwkundig concept uit 1846 waarbij het station gelegen ten noorden van de Durme verbonden werd via een brug over de Durme met de aanpalende Markt. De stationswijk werd bebouwd met rijhuizen in de voor de tweede helft van de 19de eeuw typerende bouwstijlen: neoclassicistische stijl, neo-Vlaamse-Renaissancestijl, neotraditionele stijl, eclecticisme stijl en art-nouveau.

Het volledige stedenbouwkundige concept, inclusief het huis Stationsstraat 10 werd beschermd als [stadsgezicht](#) bij Besluit van de Vlaamse regering van 3 maart 1998. Het huis Stationsstraat 10 is daarnaast beschermd als [monument](#) bij Besluit van de Vlaamse regering van 3 maart 1998.

In het directe gezichtsveld werd het [Brughuis](#), Prosper Thuysbaertlaan 4 beschermd als monument.

Eveneens in het directe gezichtsveld werden de gebouwen Stationsstraat 1, [2-4](#), [6](#), [10-22](#), [19-21](#) integraal opgenomen in het stadsgezicht omwille van hun historische en architecturale waarde en beeldbepalende karakter. Van de andere gebouwen in het gezichtsveld van Stationsstraat 10 werden enkel de gevels opgenomen in het stadsgezicht omwille van hun begeleidende functie door beperkte kwaliteiten, verbouwingen of nieuwbouw: Stationsstraat 5-7, 8, 9, 11, 13-15, 17, 23, 24-28, [25](#), 27, 28. (bijlage 5.3. Documentatie, foto 1)

Het beschermd onroerend erfgoed in de omgeving van het beschermd onroerend goed wordt weergegeven op een omgevingsplan in bijlage bij dit opheffingsdossier.

2.2. Historiek van het beschermd goed

Het art-nouveaugebouw Stationsstraat 10 in Lokeren werd opgetrokken in 1911 door de Lokerse architect Julien Welvaert (1870-1949) voor de fotograaf Jean Pharasyn. Architect Julien Welvaert was de zoon van Lokerse stadsbouwmeester Theodoor Welvaert (1837-1900). Julien studeerde aan de Gentse Academie voor Schone Kunsten en hij vestigde zich ca 1900 in Lokeren als architect. Van 1902 tot 1907 was hij werkzaam in Sint-Niklaas. Daar kreeg zijn kleurrijke art-nouveaustijl met Moorse invloeden vorm. Nadien keerde hij terug naar Lokeren. Het gebouw in de Stationsstraat te Lokeren was zijn laatste realisatie voordat hij emigreerde naar Rochester in de Verenigde Staten van Amerika waar hij overleed in 1949.

Volgens de erfgoednota van 23 juli 2018 bleef in het Lokerse stadsarchief een gevelontwerp bewaard (5.3. documentatie, foto 2) waaruit blijkt dat:

- De benedenverdieping bestond uit een venster en twee deuropeningen, ingevuld met schrijnwerk in Art-Nouveaustijl. Gezien het opschrift *photographie* boven de rechter, verdiepte geplaatste deur was dat vermoedelijk de toegang tot het fotoatelier terwijl het venster en de middelste deur bij de privéwoning behoorden.
- In de tondi op de bovenverdieping werden figuratieve sgraffiti voorzien.
- Er verschillende ontwerpen voor de loggia in het dak werden overwogen.

De erfgoednota merkt verder op dat vermoedelijk kort na de Tweede Wereldoorlog het pand werd omgevormd tot een horecazaak. (5.3. Documentatie, foto 3) De nota bevat twee foto's van het huis, afkomstig uit het Lokerse stadsarchief, gedateerd 1948 en 1958. Het valt op dat:

- Het metselwerk op de benedenverdieping geschilderd is.
- De bovenlichten van de muuropeningen op de gelijkvloerse verdieping verlaagd zijn.
- Het schrijnwerk op de benedenverdieping anders uitgevoerd, en mogelijk al vervangen is ten opzichte van het ontwerpplan uit 1911. De verdiepte inkomhal is in het gevelvlak ingevuld met een deur.
- Het opschrift *Photographie* is verdwenen.
- De tondi zijn ingevuld zijn met figuratieve graffiti die reeds in slechte staat zijn.
- Er een duidelijke afbeelding is van de uitgevoerde loggia in het dakvolume.

Het gebouw werd in 1976 gefotografeerd voor de inventarisatie van het bouwkundig erfgoed van Lokeren en in 1981 opgenomen de inventaris van het bouwkundig erfgoed als onderdeel van de [Rij burgerhuizen in art-nouveaustijl](#), Stationsstraat 10-22. (5.3. Documentatie, foto 6)

De huizenrij wordt als volgt besproken in de inventaris: *Huizenrij van zeven panden in art-nouveaustijl uit het eerste kwart van de 20ste eeuw. Lijstgevels van twee tot drie traveeën en drie bouwlagen op arduinen sokkel en onder zadeldaken (nok parallel aan de straat, Vlaamse en mechanische pannen). Gemeenschappelijke kenmerken zijn het parement van gekleurde baksteen en een smalle deurtravee naast een bredere venstertravee soms voorzien van twee tot drie vensters. Nummer 12-18. Eenheidsbebouwing (nummer 12, 16, 18 met gewijzigde begane grond) met rechthoekige deuren en vensters onder ijzeren I-latei, steek- of korfbogig ontlast. Bovenverdieping uitsluitend met steekboogvensters. Bel-etage met balkon. Bekronende rondboogfries en houten kroonlijst op consoles. Nummer 20 is afzonderlijk gebouwd en bezit een rijkere versiering in de balkonleuning.* (5.3. Documentatie, foto 4 en 5)

De huizen 10 en 22, rijker en hoger uitgewerkt dan de tussenliggende gebouwen, sluiten de rij aan beide zijden visueel af en worden in de inventaris als volgt beschreven:

Nummer 10 in 1911 gebouwd door architect Julien Welvaert (Lokeren), is Moors geïnspireerd met hoefijzerbogige deuren en vensters. Vooruitspringende venstertravee op de bel-etage gemarkeerd door een driekwartcirkelvormig deurvenster met natuurstenen

imposten en driehoekig balkon, en bekroond door een als loggia uitgewerkt dakvenster. Bovenverdieping met gekoppelde hoefijzerboogvensters, geflankeerd door blinde oculi met (vervaagde) sgraffitotekening. Gekorniste kroonlijst met klossen en consoles.

Nummer 22 is uitgevoerd als een statig burgerhuis met parement van witte geglazuurde baksteen met blauw gekleurde muurbanden. Smalle deurtravee en breed linker risaliet van twee traveeën. Rondboogdeur en -vensters, laatstgenoemde met arduinen lekdrempels op consoles. Rechthoekig balkon op zware consoles in de centrale travee van de middenverdieping. Gevel bekroond door architraaf, fries met casementen en gekorniste kroonlijst op consoles. (5.3. Documentatie, foto 5)

Tussen 1976 en 1992, het jaartal is niet precies bekend, werd het gebouw verbouwd tot danszaal. De vensteropening op de gelijkvloerse verdieping werd verbouwd tot een deuropening en een gevelbrede luifel werd aangebracht. Voor 1992 zijn de sgraffiti sterk vervaagd en de loggia is verwijderd. (5.3. Documentatie, foto 7)

Volgens de erfgoednota van 23 juli 2018 werd het gebouw na 1992 omgebouwd tot handelspand waarbij de luifel van de danszaal werd verwijderd en de drie deuropeningen terug zichtbaar werden en ingevuld met PVC-schrijnwerk. De bovenlichten werden niet meer opengemaakt.

2.3. Historiek van het beschermings- en beheerdossier

Het huis Stationsstraat 10 werd bij Besluit van de Vlaamse regering van 3 maart 1998 als [monument](#) beschermd en werd daarnaast integraal gevat door het gelijktijdig beschermde [stadsgezicht](#) *Stadskern Lokeren*.

De in de inventaris nog beschreven bekronende loggia en vervaagde sgraffito-tekeningen werden in het besluit van 1998 niet langer vermeld wat bevestigt dat die reeds op het ogenblik van bescherming weg waren. Ook de aangepast benedenverdieping wordt niet vermeld. De motivatie in het Besluit van de Vlaamse regering van 3 maart 1998 beperkt zich tot: *de historische en artistieke waarde: als laatst gekende ontwerp van de Lokerse architect J. Welvaert van 1911 en uniek voorbeeld van een Art Nouveauhuis in Moors geïnspireerde stijl opvallend door zijn kleurrijk materiaalgebruik, hoefijzerboogvormige deuren en vensters met geometrische roedenverdeling, aansluitend bij de strakke Art Nouveaurichting, en het dominerende bel-etagevenster met ijzeren balkon;*

Een afbeelding van de gevel uit 2006 toont een sterk verwaarloosde gevel. De sgraffito's zijn dan reeds verloren gegaan. Op de foto is het veelkleurig vensterglas in de bovenlichten van de ramen op de bovenverdiepingen nog zichtbaar. (5.3. Documentatie, foto 8) In 2012 is het schrijnwerk duidelijk in slechte toestand. (5.3. Documentatie, foto 9)

Volgens de erfgoednota van 23 juli 2018 werd het schrijnwerk aan de straatzijde voor 2018 vervangen zonder toelating van onroerend erfgoed. Het uitzicht van het schrijnwerk werd bewaard terwijl de constructiemethode werd gewijzigd en het gekleurde glas niet werd terug geplaatst.

Het gebouw werd door de beheerconsulent van onroerend erfgoed meermaals bezocht tussen 2006 en 2017. Uit de toen genomen foto's blijkt dat er geen waardevol interieur in het pand aanwezig was. (5.3. Documentatie, foto's 10-21)

In 2018 was een aanvraag tot herinrichten van de rijwoning. De werken voorzagen in een interne verbouwing, het vernieuwen van de dakbedekking, het plaatsen van vijf dakvlakramen, het herstellen van de kroonlijst het realiseren van een dakterras en het verlagen van twee vensteropeningen. Uit de erfgoednota bij de aanvraag blijkt dat het schrijnwerk aan de achterzijde van het pand sinds 1911 werd vervangen. (5.3. Documentatie, foto 22) Als één van de weinige elementen uit 1911 wordt de trap

aangeduid. In 2018 blijkt er eveneens een artdeco-schouwmantel te zijn die wijst op een vorige verbouwing van het interieur. (5.3. Documentatie, foto 23-24)

De werken werden gunstig geadviseerd door Onroerend Erfgoed met volgende motivatie: *De aanvraag voorziet het herstellen van de voorgevel en een algemene opwaardering van het leegstaande pand. Het bestaande interieur bezit weinig of geen erfgoedwaarde meer.* Volgend op de goedgekeurde werken werd volgens Google Streetview tussen 2019 en 2021 de gevel gereinigd en de zones van de sgraffitti op een egale manier ingevuld. Ondanks het engagement in de erfgoednota is de reiniging op een agressieve manier gebeurd waardoor de esthetisch zeer belangrijke, beschermende en typerende toplaag op de baksteen verdween. De baksteen is vandaag sprok en snel vatbaar voor vervuiling. (5.3. documentatie, foto 25)

In 2021 werd een omgevingsproject aangevraagd voor de regularisatie van een bestemmingswijziging van bureelruimte naar bakkerij/tearoom + lichtreclame voorgevel. Onroerend Erfgoed gaf een gunstig advies met volgende motivatie: *de bestemmingswijziging op het gelijkvloers en de lichtreclame hebben geen verdere nadelige gevolgen voor de intrinsieke erfgoedwaarden van het monument. De bakkerij verhindert een nadelige leegstand van het gelijkvloers, waarvan de erfgoedwaarde niet meer aanwezig was en ook niet exact gekend is.*

2.4. Fysieke toestand van het onroerend goed

De fysieke toestand van het onroerend goed, meer bepaald de voorgevel, waarvoor dit opheffingsdossier wordt opgemaakt is vastgesteld tijdens een plaatsbezoek op 5 augustus 2022. De fysieke toestand van de straatgevel is op dat moment fotografisch gedocumenteerd. Deze registratie is als bijlage bij het ministerieel besluit gevoegd en geeft een beeld van de toestand van het onroerend goed op het moment van de opheffing. De foto's van plaatsbezoeken door Onroerend Erfgoed sinds 2006 en de foto's uit de erfgoednota van 2018 geven een duidelijk beeld van het gerenoveerde interieur.

De bouwfysische toestand was voor zover zichtbaar tijdens het hoger vermelde plaatsbezoek goed.

2.5. Juridische toestand

2.5.1. Adres en kadaster

Het gebouw is gelegen in de Stationsstraat 10 in Lokeren en is kadastraal bekend als Lokeren, eerste afdeling, sectie A, perceelnummer 671P2 (deel).

2.5.2. Onroerend erfgoed

Het pand Stationsstraat 10 in Lokeren is:

- Beschermd als [monument](#) en als [stadsgezicht Stadskern Lokeren](#) op 3 maart 1998.
- Opgenomen in de [vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed](#) onder de noemer *Rij burgerhuizen in art-nouveaustijl* sinds 24 september 2009.
- Opgenomen in de [vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed](#) onder *Stadskern Lokeren* sinds 20 juni 2023.
- Opgenomen in de wetenschappelijke inventaris van het bouwkundig erfgoed onder de noemer *rij burgerhuizen in art-nouveaustijl* sinds 1981.
- Opgenomen in de wetenschappelijke inventaris van het bouwkundig erfgoed onder de noemer [stadskern lokeren](#) sinds 2015.

2.5.3. Omgeving

Het gebouw Stationsstraat 10 in Lokeren is:

- gelegen in woongebied volgens het origineel gewestplan Sint-Niklaas-Lokeren goedgekeurd op 7 november 1978.
- gelegen in 'Grenslijn kleinstedelijk gebied Lokeren' volgens het provinciaal RUP Afbakening Kleinstedelijk gebied Lokeren. Het PRUP heeft geen impact op het gebouw.

3. EVALUEREND GEDEELTE

3.1. Evaluatie van de opheffing van de bescherming

Het Art-nouveauburgerhuis, Stationsstraat 10 in Lokeren werd op 3 maart 1998 beschermd als monument bij besluit van de Vlaamse regering, omwille van de historische en artistieke waarde. Dit besluit werd gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 12 juni 1998.

Het algemeen belang gevormd door de erfgoedwaarden wordt in het beschermingsbesluit als volgt omschreven:

- de historische en artistieke waarde:
als laatst gekende ontwerp van de Lokerse architect J. Welvaert van 1911 en uniek voorbeeld van een art-nouveauhuis in Moors geïnspireerde stijl opvallend door zijn kleurrijk materiaalgebruik, hoefijzerboogvormige deuren en vensters met geometrische roedeverdeling, aansluitend bij de strakke art-nouveaurichting, en het dominerende bel-etagevenster met ijzeren balkon.

Op het ogenblik van bescherming had het gebouw reeds meerdere wezenlijke wijzigingen ondergaan ten opzichte van het ogenblik van constructie in 1911:

- De gevelopeningen en het schrijnwerk op de gelijkvloerse verdieping waren gewijzigd.
- De sgraffito's waren verdwenen.
- De dakkapel en de kroonlijst waren verdwenen.
- Het interieur waarover geen informatie beschikbaar is, werd zeker op de benedenverdieping meermaals aangepast.

Sinds de bescherming werd:

- Het schrijnwerk zowel in de voorgevel vervangen door gelijkend doch niet identiek schrijnwerk.
- Het interieur meermaals aangepast waarbij mogelijk aanwezige interieurelementen uit 1911 verloren gingen.

In de inventaris van het bouwkundig erfgoed werden [zes gebouwen](#) naar ontwerp van Julien Welvaert opgenomen en vastgesteld sinds 24 september 2009. Het [herenhuis Kapellestraat 38](#) uit 1901 in neoclassicistische stijl en het gebouw Stationsstraat 10 werden beschermd als monument.

In de inventaris werden [630](#) objecten en gebouwen met als stijlkenmerk art nouveau opgenomen, daarvan werden 170 woningen beschermd waarvan [158](#) exemplaren als monument. De meeste gebouwen zijn gelegen in Berchem (Antwerpen).

Meerdere van die woningen en handelspanden hebben een intacte en goed bewaarde gevel waaronder enkele met een art-nouveau-winkelpui (bijvoorbeeld [Juwelenhuis Ruys](#) in Antwerpen en een [stadswoning met winkelpui](#) in Brugge) en een aantal met een bewaard waardevol interieur in dezelfde stijl (bijvoorbeeld [een burgerhuis in art nouveaustijl in](#)

[Blankenberge](#), [Huis Renson](#), een [burgerhuis ontworpen door Ernest Van Hamme](#) in Gent, [Burgerhuis ontworpen door F. Van Goethem](#) in Sint-Niklaas en [Villa Carpentier](#) in Ronse).

De kenmerkende elementen die aanleiding gaven tot de bescherming zijn volgens het beschermingsbesluit: *Moors geïnspireerde stijl opvallend door zijn kleurrijk materiaalgebruik, hoefijzerboogvormige deuren en vensters met geometrische roedenverdeling, aansluitend bij de strakke Art Nouveaurichting, en het dominerende bel-etagevenster met ijzeren balkon.* Dezelfde kenmerken zijn herkenbaar in het integraal bewaarde (exterieur en interieur) en integraal [beschermde Burgerhuis en fabriek ontworpen door F. Van Goethem](#) uit 1904, in Sint-Niklaas. F. Van Goethem was in het gebruik van de Art Nouveau met Moorse invloeden een voorloper op Julien Welvaert. In Antwerpen bleven ook het [Art nouveau burgerhuis Lotus](#) en het [Art nouveau burgerhuis Papyrus](#) bewaard. Ook het als stadsgezicht beschermde industriële pand [Sigarettenfabriek Araks](#) heeft Moorse kenmerken.

In vergelijking met de andere beschermde art-nouveau-panden heeft het gebouw Stationsstraat 10 in Lokeren een verminkte gevel als gevolg van de verwijderde loggia, de verbouwde benedenverdieping, de harde restauratie en het gewijzigde, ooit met kleurrijk glas ingevulde, schrijnwerk. Daarnaast ontbreekt in het pand een kwalitatieve interieuraankleding in art nouveau waardoor het een typisch voorbeeld is van de art nouveau als gevelstijl. Het gebouw ontbreekt dan ook aan overtuigende architecturale kwaliteiten om als monument beschermd te zijn.

De erfgoedwaarden liggen vooral in de historische ontwikkeling en de architecturale vormgeving van een stationswijk in Vlaanderen. Die facetten worden voldoende ondervangen door het stadsgezicht uit 1998. Daar de art-nouveaugevel van Stationsstraat 10 nog steeds beeldbepalend is in het geheel van het stadsgezicht *Stadskern Lokeren*, is het noodzakelijk dat het pand expliciet opgesomd wordt in de lijst van beeldbepalende panden binnen dat stadsgezicht *Stadskern Lokeren*, zoals die is opgenomen in hetzelfde besluit van de Vlaamse regering van 3 maart 1998.

Artikel 6.2.1, 3° van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 staat de gehele of gedeeltelijke wijziging of opheffing van een bescherming omwille van het algemeen belang toe. De parlementaire voorbereiding stelt daarbij het volgende: "door een wijzigende context kan het algemeen belang immers geëvolueerd zijn ten opzichte van het algemeen belang ten tijde van de bescherming".

In functie van een algemene evaluatie van het beschermd bestand in Vlaanderen die als doelstelling heeft om een dynamische selectie van de essentiële en representatieve getuigen van het leven in Vlaanderen te vrijwaren, wordt het beschermd erfgoed getoetst aan de hedendaagse inzichten inzake erfgoedwaarde.

De evaluatie van het beschermde bestand in Vlaanderen is gebaseerd op:

- de erfgoedwaarde zoals vermeld in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, artikel 2.1, 26°: de archeologische, architecturale, artistieke, culturele, esthetische, historische, industrieel-archeologische, technische, ruimtelijk-structurerende, sociale, stedenbouwkundige, volkskundige of wetenschappelijke waarde waaraan onroerende goederen [en de cultuurgooederen die er integrerend deel van uitmaken] hun huidige of toekomstige maatschappelijke betekenis ontleen;
- de vijf selectiecriteria die gehanteerd worden in functie van bescherming en die het afwegingskader vormen om het onroerend erfgoed te waarderen:
 - 1° zeldzaamheid: geeft aan in hoeverre het onroerend goed uitzonderlijk voorkomt in relatie met de geografische context, de historische context, het type of het oeuvre;

2° herkenbaarheid: geeft aan in hoeverre het onroerend goed een goed leesbare uitdrukking is van zijn oorspronkelijke functie, uitzicht of vormgeving, of van een belangrijke fase in de latere ontwikkeling daarvan;

3° representativiteit: geeft aan in hoeverre het onroerend goed typerend is voor een geografische of historische context of een welbepaalde type of een bepaald oeuvre;

4° ensemble: geeft aan in hoeverre het onroerend goed een sterke samenhang vertoont tussen de verschillende elementen;

5° context: geeft aan in hoeverre er tussen het onroerend goed en zijn directe of ruimere omgeving een sterke visuele of inhoudelijke relatie is.

De evaluatie van de erfgoedwaarden van het huis Stationsstraat 10 in Lokeren op basis van de erfgoedwaarden en huidige criteria voor bescherming is als volgt:

1° zeldzaamheid: De authenticiteit van het gebouw is aangetast. Het interieur werd verbouwd en heeft geen uitzonderlijke interieuraankleding. De gevel bleef slechts fragmentair bewaard en herinnert slechts in grote lijnen aan de strakke Art Nouveau met Moorse invloeden: de benedenverdieping werd verbouwd, het met kleurrijk glas ingevuld authentieke schrijnwerk werd vervangen, de typerende sgraffiti en de markante loggia en kroonlijst gingen verloren. Het gebouw is bijgevolg geen zeldzaam intact voorbeeld van een art-nouveauburgerhuis in Vlaanderen noch is het een zeldzaam intact voorbeeld van het oeuvre van architect Julien Welvaert. De architecturale en artistieke waarden van ex- en interieur zijn in die mate aangetast dat het gebouw geen monumentenwaarde heeft;

2° herkenbaarheid: De authenticiteit van het gebouw is wezenlijk aangetast. Het interieur van het gebouw werd meermaals verbouwd en behield op de trap na, geen erfgoedelementen meer uit 1911. De gevel bleef slechts fragmentair bewaard. Wezenlijke details zoals de opdeling tussen woning en fotostudio op de benedenverdieping, het met kleurrijk glas ingevuld authentieke art-nouveauschrijnwerk, de kenmerkende sgraffiti en de markante loggia en kroonlijst gingen verloren. Het gebouw is bijgevolg slechts in grote lijnen, en dan nog enkel in de gevel herkenbaar als een voorbeeld van een art-nouveauburgerhuis met Moorse invloeden, vormgegeven door architect Julien Welvaert. De architecturale en artistieke waarden van ex- en interieur zijn in die mate aangetast dat het gebouw geen monumentenwaarde heeft;

3° representativiteit: De authenticiteit van het gebouw is wezenlijk aangetast. Het interieur werd meermaals verbouwd. Enkel de trap uit 1911 herinnert nog aan de oorspronkelijke interieurinrichting. De gevel bleef slechts fragmentair bewaard. Wezenlijke details zoals de opdeling tussen woning en fotostudio op de benedenverdieping, het met kleurrijk glas ingevuld authentieke art-nouveauschrijnwerk, de kenmerkende sgraffiti en de markante loggia en kroonlijst gingen verloren. Het gebouw is bijgevolg slechts in grote lijnen, en dan nog enkel in de gevel representatief voor een art-nouveauburgerhuis met Moorse invloeden, vormgegeven door architect Julien Welvaert. De architecturale en artistieke waarden van ex- en interieur zijn in die mate aangetast dat het gebouw geen monumentenwaarde heeft;

4° ensemble: De authenticiteit van het gebouw is wezenlijk aangetast. Zowel de gevel als het interieur ondergingen belangrijke wijzigingen die het ensemble van ex- en interieur aantastten. In het interieur herinnert enkel de trap uit 1911 aan de bouwperiode van het huis. Het huis vormt bijgevolg geen ensemble van een kwalitatief exterieur in art-nouveaustijl in combinatie met, noch een traditioneel

vormgegeven, noch een art-nouveau-interieur. Het gebouw vormt bijgevolg geen opmerkelijk ensemble van art-nouveau-architectuur in Vlaanderen. De architecturale en artistieke waarden zijn in die mate aangetast dat het gebouw geen monumentenwaarde heeft;

5° context: De gevel speelt met zijn in grote lijnen bewaarde art-nouveau-vormgeving met Moorse inslag nog steeds een belangrijke rol in de architecturale vormenrijkdom van de Lokerse stationsbuurt aan het begin van de 20ste eeuw en meer bepaald in de Stationsstraat. De gevel illustreert samen met de andere panden in de wijk de zeer uiteenlopende smaak van de Vlaming in een middelgrote stad bij het begin van de 20ste eeuw. Zodoende ondersteunt de gevel nog steeds de architecturale en historische waarde die aan de basis liggen van het beschermde stadsgezicht 'Stadskern Lokeren' uit 1998.

Gezien de gevel slechts in grote lijnen bewaard bleef en cruciale onderdelen van de oorspronkelijke toestand uit 1911 verloor, en gezien het integraal verbouwde interieur, heeft het gebouw Stationsstraat 10 in Lokeren een beperkte zeldzaamheid, herkenbaarheid, representativiteit en ensemblewaarde die een bescherming als monument omwille van de architecturale en artistieke waarde onvoldoende onderbouwen.

De gevel vertoont in de gevelopbouw nog in grote lijnen een kenmerkende art-nouveauvormgeving die samen met de andere gevels in de wijk de architecturale vormenrijkdom toont in een middelgrote stad, meer bepaald een stationswijk aan het begin van de 20ste eeuw. De bescherming als stadsgezicht blijft behouden.

De hedendaagse inzichten inzake erfgoedwaarde hebben geleid tot een gewijzigde context waarin de erfgoedwaarden onvoldoende zijn voor een bescherming van het huis Stationsstraat 10 in Lokeren als monument. De vrijwaring van de erfgoedwaarden middels een bescherming als monument is niet langer vereist omwille van het algemeen belang.

De bescherming van het huis Stationsstraat 10 in Lokeren als monument wordt opgeheven omwille van het algemeen belang.

3.2. Registratie van de erfgoedwaarden die verloren gaan

De vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed documenteert en registreert de erfgoedwaarden van het monument in voldoende mate

3.3. Motivering van de afbakening van de opheffing

3.3.1. Monument

De bescherming als monument van het huis Stationsstraat 10, in Lokeren, wordt geheel opgeheven. Het kadastraal perceel gevat door de opheffing is opgenomen in artikel 2 van het ministerieel besluit.

3.3.2. Stadsgezicht

Het besluit van de Vlaamse regering van 3 maart 1998 is heel duidelijk over de doelstellingen en afbakening van het stadsgezicht. Het besluit motiveert de afbakening als volgt: *"Wegens zijn artistieke en historische waarde: als stadsgezicht: [...] de in het noorden aansluitende Stationswijk van Lokeren op de linker Durme-oever omvattende de oostelijke en zuidelijke wanden van het Stationsplein, de straatwanden van de Stationsstraat en Koophandelstraat en de zuidwand van de Prosper Thuysbaertlaan zoals afgebakend op bijgaand plan waarbij de historische en architecturaal waardevolle panden, voorgesteld als monument, of als beeldbepalende elementen met duidelijk intrinsieke*

waarde en bestanddelen die bijdragen tot het vormen van een totaalbeeld van het optisch leefmilieu en die niet afzonderlijk mogen veranderd worden indien het geheel zijn typisch karakter wil bewaren, met geheel het perceel binnen de afbakening opgenomen zijn; voor de overige begeleidende doorsnee-bebouwing, verbouwde panden of nieuwbouw wordt de begrenzing van het stadsgezicht op de gevellijn gelegd waarbij de binnenblokbebouwing geen deel uitmaakt van dit stadsgezicht.” Daarna volgt de motivatie van waarden: *“de historische waarde wordt als volgt omschreven: als nieuwe wijk ontstaan na de aanleg van de spoorweg “het Land van Waas” in 1846 met station in het noorden, rechthoekig Stationsplein ervoor in het zuiden en twee verbindingstraten naar de Durme en het oude stadscentrum; De artistieke en architectuur-historische waarde wordt als volgt omschreven: van de 19de- eeuwse en begin 20ste- eeuwse bebouwing met mooie voorbeelden van neoclassicistische, neo-Vlaamse renaissance, neotraditionele en eclectische burgerhuizen, vaak gebouwd in beeldbepalende ensembles en enkele opmerkelijke Art Nouveahuizen, ontworpen door bekende Gentse of Lokerse architecten.”* De motivatie wordt gevolgd door een opsomming van beeldbepalende gebouwen die *“omwille van hoger vermelde waarden het typische karakter van het stadsgezicht uitmaken en derhalve onvervangbaar zijn”.*

Het huis Stationsstraat 10 staat niet opgesomd in de lijst van beeldbepalende gebouwen omdat het als monument beschermd is. Het plan bij de bescherming vat het perceel Stationsstraat 10 integraal binnen het stadsgezicht. Het is duidelijk uit het besluit van de Vlaamse regering en het bijhorende plan dat het huis Stationsstraat 10 in zijn geheel tot het stadsgezicht behoort. Die situatie verandert niet. De afbakening van het stadsgezicht wordt niet gewijzigd. Zoals hoger gemotiveerd heeft de art-nouveaugevel nog steeds een belangrijke plaats in het stadsgezicht “stadskern Lokeren”. Ter verduidelijking wordt het adres Stationsstraat 10 (Lokeren, eerste afdeling, sectie A, perceelnummer 671P2) toegevoegd aan de adressenlijst van het stadsgezicht onder artikel 1 van het besluit.

4. BRONNEN

Onroerend Erfgoed Oost-Vlaanderen, Lopend archief, Lokeren, Stationsstraat 10. Adviezen Onroerend Erfgoed 2018 en 2020.

HUYGHE J. 2018: *Erfgoednota behorende bij de aanvraag voor stedenbouwkundige vergunning Stationsstraat 10, 9160 Lokeren, Kalken.*

UNIVERSITEITSBIBLIOTHEEK GENT 2023: Theodoor Welvaert (1837-1900) stadsarchitect te lokeren [online]
https://lib.ugent.be/nl/catalog?q=Welvaert%2C+Theodore%2C+1837-1900&search_field=subject (geraadpleegd op 26 juni 2023).

ONROEREND ERFGOED 2023: Stadskern Lokeren [online],
<https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/10205> (geraadpleegd op 3 juli 2023).

ONROEREND ERFGOED 2023: Art-nouveauburgerhuis [online],
<https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/10111> (geraadpleegd op 3 juli 2023).

ONROEREND ERFGOED 2023: brughuis [online],
<https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/10016> (geraadpleegd op 3 juli 2023).

INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2023: Twee burgerhuizen [online],
<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/18010> (geraadpleegd op 3 juli 2023).

INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2023: Burgerhuis [online],
<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/18011> (geraadpleegd op 3 juli 2023).

INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2023: Rij burgerhuizen in art-nouveaustijl [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/18013> (geraadpleegd op 3 juli 2023).

INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2023: Twee burgerhuizen [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/18016> (geraadpleegd op 3 juli 2023).

INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2023: Stadswoning [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/18017> (geraadpleegd op 3 juli 2023).

VASTGESTELDE INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2023: Rij burgerhuizen in art-nouveaustijl [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/140740> (geraadpleegd op 3 juli 2023).

VASTGESTELDE INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2023: Stadskern Lokeren [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/140488> (geraadpleegd op 3 juli 2023).

INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2023: Rij burgerhuizen in art-nouveaustijl [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/18013> (geraadpleegd op 3 juli 2023).

INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2023: Stadskern Lokeren [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/301323> (geraadpleegd op 3 juli 2023).

INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2023: Welvaert [online], <https://id.erfgoed.net/personen/5966> (geraadpleegd op 3 juli 2023).

INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2023: Burgerhuis ontworpen door Julien Welvaert [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/17839> (geraadpleegd op 3 juli 2023).

ONROEREND ERFGOED 2023: Juwelenhuis Ruys [online], <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/113621> (geraadpleegd op 3 juli 2023).

ONROEREND ERFGOED 2023: Stadswoning met winkelpui [online], <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/29822> (geraadpleegd op 3 juli 2023).

ONROEREND ERFGOED 2023: Burgerhuis in art nouveaustijl [online], <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/11741> (geraadpleegd op 3 juli 2023).

ONROEREND ERFGOED 2023: Burgerhuis [online], <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/12410> (geraadpleegd op 3 juli 2023).

ONROEREND ERFGOED 2023: Huis Renson [online], <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/9794> (geraadpleegd op 3 juli 2023).

ONROEREND ERFGOED 2023: Burgerhuis ontworpen door Ernest Van Hamme [online], <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/21175> (geraadpleegd op 3 juli 2023).

ONROEREND ERFGOED 2023: Villa Carpentier [online], <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/9927> (geraadpleegd op 3 juli 2023).

INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2023: Burgerhuis en fabriek ontworpen door F. Van Goethem [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/15145> (geraadpleegd op 3 juli 2023).

DIRKVE 2012: Lokeren, Stationsstraat 10. Art Nouveau huis uit 1911 naar ontwerp van Théodore Welvaert [online] https://nl.wikipedia.org/wiki/Bestand:Onroerenderfgoed_18013_nr12_Lokeren.jpg (geraadpleegd op 6 juli 2023).

5. BIJLAGEN BIJ HET INHOUDELIJK DOSSIER

5.1. Omgevingsplan

5.2. Fotobijlage

De fotoregistratie van de fysieke toestand, gevoegd als bijlage bij het ministerieel besluit, bevat alle relevante foto's voor dit dossier. Er is geen afzonderlijke fotobijlage bij het dossier gevoegd.

5.3. Documentatie

De documentatie bij het inhoudelijk opheffingsdossier bevat bijkomend materiaal zoals kaarten, postkaarten, archieffoto's, bouwplannen, kadastermutaties, hoogtemodellen, e.d. dat het dossier verder onderbouwt of illustreert.